

Ulkoasiainvaliokunta

Torstai 16.2.2023 klo 12.00—13.10

Läsnä

puheenjohtaja Jussi Halla-aho ps
varapuheenjohtaja Erkki Tuomioja sd
jäsen Eva Biaudet r (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10)
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Hilkka Kemppe kesk (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Jouni Ovaska kesk (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Jaana Pelkonen kok
jäsen Kristiina Salonen sd (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Jussi Saramo vas
jäsen Ville Tavio ps (1, 2, 3)
jäsen Elina Valtonen kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Anu Vehviläinen kesk
varajäsen Sakari Puisto ps (1, 2, 3, 4)
varajäsen Peter Östman kd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Tiina Larvala
valiokuntaneuvos Jonna Laurmaa

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Jalkaväkimiinakiellosta irtautuminen ja jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron salliminen

Kansalaisaloite KAA 4/2022 vp

Käytiin keskustelu asiaan liittyvästä kirjauksesta merkittäväksi pöytäkirjaan. Edustaja Tuomioja käytti puheenvuoron, jonka jälkeen pohjaesitykseksi todettiin: ”Perustuslain 53 §:n 3 mom. mukaan vähintään viidelläkymmenellä tuhannella äänioikeutetulla Suomen kansalaisella on oikeus tehdä eduskunnalle aloite lain säätämiseksi sen mukaan kuin lailla

Pöytäkirja UaVP 116/2022 vp

säädetään. Kansalaisaloitelain 4 §:n 1 mom. mukaan kansalaisaloite sisältää lakiehdotuksen tai ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä sekä ehdotuksen perustelut. Kansalaisaloitteessa 4/2022 vp ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun ja muihin toimiin, joilla Suomi irtautuu Ottawan miinankieltosopimuksesta ja sallii jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron. Kansainvälisen sopimuksen hyväksymisen tai irtisanomisen osalta ei ole kysymys lain säätämisestä. Siten Ottawan miinankieltosopimuksesta irtautumista koskeva kansalaisaloite ei ole perustuslain 53 §:n 3 mom. ja kansalaisaloitelain 4 §:n 1 mom. mukainen. Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että edellytykset asian käsittelyn jatkamiselle eivät täyty, ja toteaa käsittelyn valiokunnassa päättyneeksi eikä asian johdosta ryhdytä enempään toimenpiteisiin.”

Edustaja Tavio edustajien Halla-Aho, Puisto ja Östman kannattamana teki seuraavan vastaehdotuksen ”Katsoimme, että kansalaisaloitejärjestelmä on tarkoitettu kansanvallan välineeksi ja demokratian vahvistaminen edellyttää, että kansalaisaloitteella voidaan esittää myös lakimuutosta kansainvälisen sopimuksen alaan kuuluvasta asiasta. Ulkoasiainvaliokunta ei ole hankkinut asiassa perustuslakivaliokunnan lausuntoa, eikä ulkoasiainvaliokunta ole oikea taho päättämään asian perustuslainmukaisuutta. Perustuslainmukaisuutta ei ole myöskään ulkoasiainvaliokunnassa tutkittu, eikä asiasta ole saatu yhtenkään perustuslakioppineen lausuntoa. Näin ollen käsittelyä on syytä jatkaa ja pyytää asiassa perustuslakivaliokunnan lausunto. On oleellista, että vaikka nykyisin lainsäädäntö perustuu usein kansainvälisiin sopimuksiin, voi Suomi suvereenina valtiona silti halutessaan muuttaa omia lakejaan. Kansainvälisistä sopimuksista irtautumista on syytä arvioida tapauskohtaisesti kulloinkin vallitsevien olosuhteiden mukaan. Nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa pidämme perusteltuna, että kansallinen turvallisuus menee Ottawan jalkaväkimiinat kieltävän kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden edelle. Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ja ryhtyy tarvittaviin toimiin jalkaväkimiinakiellosta irtautumiseksi.”

Pohjaesitys hyväksyttiin äänin 11-4.

Valiokunta päätti, ettei asian johdosta ryhdytä enempään toimenpiteisiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 315/2022 vp

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- ulkoministeri Pekka Haavisto, ulkoministeriö
- oikeuspäällikkö Kaija Suvanto, ulkoministeriö
- osastopäällikkö Piritta Asunmaa, ulkoministeriö

Merkittiin selvitys saaduksi.

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Pöytäkirja UaVP 116/2022 vp

5. Euroopan unionin neuvoston kokous 23.1.2023 (Ulkoasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 135/2022 vp

EUN-raportti EU/YUTP/ EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/ Neuvostoraportti ulkoasiainneuvostosta 23.1.2023

Raportointi

Merkittiin saapuneeksi ulkoministeriön raportti 26.1.2023.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- osastopäällikkö Piritta Asunmaa, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Lauri Hirvonen, ulkoministeriö

Merkittiin selvitys saaduksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

6. Euroopan unionin neuvoston kokous 20.2.2023 (Ulkoasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 142/2022 vp

Valmistelu

Merkittiin saapuneeksi ulkoministeriön tavoitemuistio 13.2.2023.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- osastopäällikkö Piritta Asunmaa, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Lauri Hirvonen, ulkoministeriö

Merkittiin selvitys saaduksi.

7. Valtioneuvoston selvitys: EU:n Iraniin kohdistamat rajoittavat toimenpiteet

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 53/2022 vp

Liiteasiakirja Ulkoministeriön muistio 14.2.2023 EU:n Iraniin kohdistamat rajoittavat toimenpiteet ; A
7

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta totesi perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta, kunnes asiasta on tehty neuvoston päätös.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- osastopäällikkö Piritta Asunmaa, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Lauri Hirvonen, ulkoministeriö

Pöytäkirja UaVP 116/2022 vp

Merkittiin selvitys saaduksi.

8. Toissijaisuusasioiden lista

Valiokunta merkitsi toissijaisuusasioiden listan saapuneeksi. Saapunut: TS 118/2022 vp

9. Muut asiat

-

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 17.2. klo 11.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Jonna Laurmaa